

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (šestého senátu)

17. ledna 2019*

„Řízení o předběžné otázce – Soudní spolupráce v občanských věcech – Nařízení (EU) č. 650/2012 – Článek 65 odst. 2 – Evropské dědické osvědčení – Žádost o osvědčení – Prováděcí nařízení (EU) č. 1329/2014 – Povinná nebo nepovinná povaha formuláře vydaného podle čl. 1 odst. 4 nařízení č. 1329/2014“

Ve věci C-102/18,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Oberlandesgericht Köln (Vrchní zemský soud v Kolíně nad Rýnem, Německo) ze dne 6. února 2018, došlým Soudnímu dvoru dne 13. února 2018, v řízení zahájeném na návrh

Klaus Manuel Maria Brisch

SOUDNÍ DVŮR (šestý senát),

ve složení C. Toader (zpravodajka), předsedkyně senátu, L. Bay Larsen a M. Safjan, soudci,

generální advokát: Y. Bot,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za španělskou vládu S. Jiménez Garcíou, jako zmocněncem,
- za maďarskou vládu M. Z. Fehérem a G. Koósem, jakož i A. Pokoraczki, jako zmocněnci,
- za finskou vládu S. Hartikainenem, jako zmocněncem,
- za Evropskou komisi M. Wilderspinem a M. Heller, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

* Jednací jazyk: němčina.

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 65 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 650/2012 ze dne 4. července 2012 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a přijímání a výkonu veřejných listin v dědických věcech a o vytvoření evropského dědického osvědčení (Úř. věst. 2012, L 201, s. 107) a čl. 1 odst. 4 prováděcího nařízení Komise (EU) č. 1329/2014 ze dne 9. prosince 2014, kterým se stanoví formuláře uvedené v nařízení č. 650/2012 (Úř. věst. 2014, L 359, s. 30).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci řízení, které zahájil Klaus Manuel Maria Brisch jako vykonavatel závěti zůstavitelky M. T. Trenk u Amtsgericht Köln (okresní soud v Kolíně nad Rýnem, Německo) za účelem získání evropského dědického osvědčení.

Právní rámec

Nařízení č. 650/2012

- 3 Podle bodu 59 odůvodnění č. 650/2012 je obecným cílem tohoto nařízení vzájemné uznávání rozhodnutí vydaných v členských státech v oblasti dědění.
- 4 Článek 62 uvedeného nařízení, nadepsaný „Vytvoření evropského dědického osvědčení“, v odstavci 1 stanoví:

„Toto nařízení zavádí evropské dědické osvědčení (dále jen ‚osvědčení‘), které se vydá za účelem použití v jiném členském státě a vyvolá účinky uvedené v článku 69.“
- 5 Článek 65 tohoto nařízení, nadepsaný „Žádost o osvědčení“, v odstavcích 1 a 2 stanoví:

„1. Osvědčení se vydává na žádost kterékoli osoby uvedené v čl. 63 odst. 1 (dále jen ‚žadatel‘).

2. Pro účely podání žádosti může žadatel využít formulář stanovený poradním postupem podle čl. 81 odst. 2.“
- 6 Článek 65 odst. 3 uvedeného nařízení č. 650/2012 stanoví, že žádost o osvědčení musí obsahovat informace uvedené v tomto ustanovení, pokud má žadatel takové informace k dispozici a jsou pro vydávající orgán nezbytné k tomu, aby mohl osvědčit skutečnosti požadované žadatelem, přičemž se spolu s žádostí předkládají veškeré relevantní dokumenty, a to v originále nebo kopii, jež splňují podmínky nezbytné pro ověření pravosti [...].“
- 7 Článek 66 odst. 1 tohoto nařízení stanoví:

„Vydávající orgán po obdržení žádosti ověří informace, prohlášení, listiny a další důkazy, které žadatel poskytl. Provede z vlastního podnětu šetření nezbytná pro ověření, pokud to stanoví nebo umožňuje jeho právní předpisy, nebo žadatele vyzve k poskytnutí jakéhokoli dalšího důkazu, který považuje za nezbytný.“
- 8 Článek 67 uvedeného nařízení, nadepsaný „Vydávání osvědčení“, v odstavci 1 stanoví:

„Vydávající orgán vydá osvědčení neprodleně v souladu s postupem stanoveným v této kapitole, pokud prvky [skutečnosti], které mají být osvědčeny, byly stanoveny podle práva rozhodného pro dědění nebo podle jiného práva rozhodného pro konkrétní prvek [skutečnost]. Použije k tomu formulář stanovený poradním postupem podle čl. 81 odst. 2.“

9 Článek 80 tohoto nařízení zní takto:

„Komise přijme prováděcí akty, jimiž budou stanoveny a následně pozměňovány potvrzení a formuláře uvedené v člancích 46, 59, 60, 61, 65 a 67. Tyto prováděcí akty se přijímají poradním postupem podle čl. 81 odst. 2.“

10 Článek 81 odst. 1 nařízení č. 650/2012 stanoví:

„Komisi je nápomocen výbor. Tento výbor je výborem ve smyslu [nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 182/2011 ze dne 16. února 2011, kterým se stanoví pravidla a obecné zásady způsobu, jakým členské státy kontrolují Komisi při výkonu prováděcích pravomocí (Úř. věst. 2011, L 55, s. 13)].“

Prováděcí nařízení č. 1329/2014

11 Článek 1 odst. 4 prováděcího nařízení č. 1329/2014 stanoví:

„Formulář, který má být použit pro žádost o [osvědčení] podle čl. 65 odst. 2 nařízení (EU) č. 650/2012, je formulář IV stanovený v příloze 4.“

12 V části „Oznámení žadateli“ formuláře IV stanoveného v příloze 4 prováděcího nařízení č. 1329/2014 je uvedeno:

„Tento nepovinný formulář může usnadnit shromažďování informací nezbytných k vydání [osvědčení] [...]“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

13 Maria Therese Trenk, německá státní příslušnice, jejíž poslední obvyklé bydliště se nacházelo v Kolíně nad Rýnem (Německo), zemřela dne 2. června 2017. Její manžel, rodiče a bratr zemřeli dříve než ona. Jelikož byla bezdětná, jejími jedinými žijícími dědici jsou potomci jejího zemřelého bratra. Maria Therese Trenk vlastnila nemovitosti nacházející se v Německu, Itálii a ve Švýcarsku.

14 Maria Therese Trenk zrušila závěti sepsanou u notáře dne 17. prosince 2014 a zveřejněnou dne 1. srpna 2017 své dřívější závěti sepsané u notáře a ustavila jediným dědicem Congregazione Benedettina Sublacenze, se sídlem v Římě (Itálie), a určila K. M. M. Brische za vykonavatele závěti.

15 Klaus Manuel Maria Brisch podal dne 16. října 2017 na základě notářského zápisu ze dne 11. října 2017 k Amtsgericht Köln (okresní soud v Kolíně nad Rýnem) podle čl. 65 odst. 1 nařízení č. 650/2012 žádost o evropské dědické osvědčení ohledně nemovitostí zůstavitelky nacházejících se v Itálii, aniž použil formulář IV, který se nachází v příloze 4 prováděcího nařízení č. 1329/2014 (dále jen „formulář IV“).

16 Dopisem ze dne 23. října 2017 Amtsgericht Köln (okresní soud v Kolíně nad Rýnem) vyzval K. M. M. Brische, aby použil formulář IV a připojil ho ke spisu žádosti o osvědčení. Dopisem ze dne 7. listopadu 2017 posledně uvedený odmítl vyhovět této žádosti a uvedl, že tento formulář může, avšak nemusí použít. Usnesením ze dne 16. listopadu 2017 zamítl tento soud žádost o osvědčení z důvodu, že K. M. M. Brisch nepoužil formulář IV, a že tato žádost tedy nebyla podána řádně.

17 Dne 2. prosince 2017 podal K. M. M. Brisch žalobu k Amtsgericht Köln (okresní soud v Kolíně nad Rýnem) a uvedl, že jak z čl. 65 odst. 2 nařízení č. 650/2012, tak i ze samotného formuláře IV vyplývá, že použití tohoto formuláře je nepovinné. Uvedl rovněž, že tento výklad je podložen zněním čl. 67

odst. 1 druhou větou tohoto nařízení, z něhož vyplývá, že použití formuláře V stanoveného v příloze 5 prováděcího nařízení č. 1329/2014 je povinné. Kdyby chtěl unijní normotvůrce podle K. M. M. Brische stanovit, že v rámci čl. 65 odst. 2 nařízení č. 650/2012 je použití formuláře IV povinné, mohl toto ustanovení formulovat stejným způsobem jako čl. 67 odst. 1 druhou větou tohoto nařízení. Usnesením ze dne 14. prosince 2017 tento soud žalobu zamítl a postoupil věc k rozhodnutí předkládajícímu soudu.

- 18 Předkládající soud se vyjádřil k názoru Amtsgericht Köln (okresní soud v Kolíně nad Rýnem), podle něhož povinné použití formuláře IV vyplývá ze znění čl. 1 odst. 4 prováděcího nařízení č. 1329/2014, které je *lex specialis* k čl. 65 odst. 2 nařízení č. 650/2012. V rámci svého zmocnění přijímat prováděcí akty podle článku 80 a čl. 81 odst. 2 nařízení č. 650/2012 Komise stanovila, že použití formuláře IV je povinné.
- 19 Předkládající soud má však za to, že znění čl. 65 odst. 2 nařízení č. 650/2012, jakož i část nadepsaná „Oznámení žadateli“, jsou spíše výrazem nepovinné povahy použití tohoto formuláře. Kromě toho má pochybnosti o správnosti analýzy Amtsgericht Köln (okresní soud v Kolíně nad Rýnem) ohledně účinků zmocnění Komise přijímat prováděcí akty. V tomto ohledu tento soud uvádí, že článek 80 nařízení č. 650/2012 zmocňuje Komisi k přijetí prováděcích aktů, které se týkají pouze stanovení a následné změny formulářů uvedených v tomto nařízení, neopravňuje ji však ke změně čl. 65 odst. 2 nařízení č. 650/2012 tak, aby stanovila povinné použití formuláře IV.
- 20 Za těchto podmínek se Oberlandesgericht Köln (Vrchní zemský soud v Kolíně nad Rýnem, Německo) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Je pro žádost o vydání [osvědčení] podle čl. 65 odst. 2 nařízení (EU) č. 650/2012 použití formuláře IV (příloha 4) na základě čl. 1 odst. 4 prováděcího nařízení č. 1329/2014 vydaného podle poradního postupu podle čl. 81 odst. 2 nařízení č. 650/2012, povinné, či nikoli?“

K předběžné otázce

- 21 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 65 odst. 2 nařízení č. 650/2012 a čl. 1 odst. 4 prováděcího nařízení č. 1329/2014 musí být vykládány v tom smyslu, že pro žádost o vydání osvědčení ve smyslu čl. 65 odst. 2 nařízení č. 650/2012 je použití formuláře IV stanoveného v příloze 4 prováděcího nařízení č. 1329/2014 povinné, či nepovinné.
- 22 Podle ustálené judikatury Soudního dvora vyplývá jak z požadavků jednotného použití unijního práva, tak ze zásady rovnosti, že znění ustanovení unijního práva, které výslovně neodkazuje na právo členských států za účelem vymezení svého smyslu a dosahu, musí být zpravidla vykládáno autonomním a jednotným způsobem v celé Unii, přičemž tento výklad je třeba nalézt s přihlédnutím ke kontextu tohoto ustanovení a k cíli sledovanému dotčenou právní úpravou (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 21. června 2018, Oberle, C-20/17, EU:C:2018:485, bod 33 a citovaná judikatura).
- 23 Podle znění čl. 65 odst. 2 nařízení č. 650/2012 žadatel „může“ při podání žádosti použít formulář stanovený poradním postupem podle čl. 81 odst. 2 tohoto nařízení.
- 24 Kromě toho, jak vyplývá z čl. 65 odst. 3 nařízení č. 650/2012, žádost o osvědčení musí obsahovat informace uvedené v tomto ustanovení, pokud je má žadatel k dispozici a jsou pro vydávající orgán nezbytné k tomu, aby mohl osvědčit skutečnosti požadované žadatelem, přičemž se spolu s žádostí předkládají veškeré relevantní dokumenty, a to v originále nebo kopii, jež splňují podmínky nezbytné pro ověření pravosti. Z toho vyplývá, že i když žadatel musí předložit informace, které umožní vydávajícímu orgánu osvědčit uvedené skutečnosti, z článku 65 nařízení č. 650/2012 nicméně nevyplývá, že tak musí učinit pomocí formuláře IV.

- 25 Znění čl. 65 odst. 2 nařízení č. 650/2012 je tedy jednoznačné, pokud jde o nepovinné použití formuláře IV. Pochybnosti předkládajícího soudu ostatně vyplývají ze znění čl. 1 odst. 4 prováděcího nařízení č. 1329/2014, podle něhož „formulář, který má být použit pro žádost o [osvědčení] podle čl. 65 odst. 2 [nařízení č. 650/2012], je formulář IV stanovený v příloze 4“. Podle tohoto soudu může z tohoto ustanovení vyplývat, že použití tohoto formuláře je povinné.
- 26 Článek 1 odst. 4 prováděcího nařízení č. 1329/2014 však musí být vykládán ve spojení s přílohou 4 tohoto nařízení, na kterou odkazuje a v níž se nachází formulář IV. V části „Oznámení žadatelí“, která se nachází na začátku formuláře IV, je jasně uvedeno, že formulář IV je nepovinný. Výrazy „formulář, který má být použit“ nacházející se v čl. 1 odst. 4 prováděcího nařízení č. 1329/2014 nestanoví, zda je použití formuláře IV povinné či nepovinné, nýbrž pouze uvádí, že v případě, že si žadatel přeje podat svou žádost o osvědčení prostřednictvím formuláře, je příslušným formulářem, který se má použít, formulář IV.
- 27 Kromě toho je třeba uvést, že v článku 38 návrhu Komise nařízení Evropského parlamentu a Rady o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a úředních listin ve věcech dědictví a vytvoření evropského dědického osvědčení [COM(2009) 154 final], vedoucího k přijetí nařízení č. 650/2012, který odpovídá nynějšímu článku 65 tohoto nařízení, bylo stanoveno, že žádost o osvědčení se musí podat prostřednictvím vzorového formuláře uvedeného v příloze I tohoto návrhu. Změna znění článku 38 uvedeného návrhu v čl. 65 odst. 2 uvedeného nařízení naznačuje, že i když Komise zamýšlela v této rané fázi legislativních prací povinné použití formuláře, unijní normotvůrce tento původní záměr nenásledoval. V důsledku toho, historie vzniku nařízení č. 650/2012 rovněž potvrzuje, že ze znění čl. 65 odst. 2 tohoto nařízení vyplývá, že použití formuláře IV je pro podání žádosti o osvědčení nepovinné.
- 28 Z doslovného výkladu čl. 65 odst. 2 nařízení č. 650/2012 ve spojení s přílohou 4 prováděcího nařízení č. 1329/2014 vyplývá, že použití formuláře IV je pro žádost o osvědčení nepovinné.
- 29 Kromě toho je takový výklad podložen analýzou kontextu tohoto ustanovení.
- 30 Je totiž třeba uvést, že čl. 67 odst. 1 nařízení č. 650/2012 stanoví, že vydávající orgán musí za účelem vydání osvědčení použít formulář V, který se nachází v příloze 5 prováděcího nařízení č. 1329/2014. Rozdíl ve znění čl. 65 odst. 2 nařízení č. 650/2012 týkajícího se žádosti o osvědčení a čl. 67 odst. 1 tohoto nařízení týkajícího se vydání tohoto osvědčení naznačuje, že unijní normotvůrce neměl v úmyslu stanovit povinné použití formuláře IV pro žádost o osvědčení.
- 31 Navíc je třeba konstatovat, že v přílohách 1 až 3 a 5 prováděcího nařízení č. 1329/2014 chybí informace o nepovinném použití formulářů uvedených v těchto přílohách. Pouze formulář IV stanoví v části „Oznámení žadatelí“, že tento formulář je nepovinný. Tato informace se ostatně opakuje v jiných jazykových zněních této přílohy, zejména ve španělském, anglickém, francouzském, italském a rumunském znění.
- 32 Takové zjištění potvrzuje vůli unijního normotvůrce stanovit, že použití formuláře IV je nepovinné.
- 33 Tento výklad není v rozporu s obecným cílem sledovaným nařízením č. 650/2012, kterým je vzájemné uznávání rozhodnutí vydaných v členských státech v oblasti dědění s přeshraničním dopadem, jak vyplývá z bodu 59 odůvodnění tohoto nařízení.
- 34 I když část „Oznámení žadatelí“ ve formuláři IV stanoví, že použití tohoto formuláře žadatelem může usnadnit shromažďování informací nezbytných k vydání osvědčení, nic to nemění na tom, že na základě žádosti o osvědčení podané podle článku 65 nařízení č. 650/2012 mohou členské státy uspokojivě dosáhnout cíle nařízení v souladu se zásadou subsidiarity, aniž by bylo nezbytné stanovit povinné použití formuláře IV.

- 35 V tomto ohledu je třeba uvést, že podle článku 66 a čl. 67 odst. 1 nařízení č. 650/2012 vydávající orgán vydá osvědčení po ověření informací poskytnutých žadatelem podle čl. 65 odst. 3 tohoto nařízení a případně po provedení šetření podle článku 66 uvedeného nařízení.
- 36 Z výše uvedeného vyplývá, že čl. 65 odst. 2 nařízení č. 650/2012 a čl. 1 odst. 4 prováděcího nařízení č. 1329/2014 musí být vykládány v tom smyslu, že pro žádost o vydání osvědčení ve smyslu čl. 65 odst. 2 nařízení č. 650/2012 je použití formuláře IV nepovinné.

K nákladům řízení

- 37 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (šestý senát) rozhodl takto:

Článek 65 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 650/2012 ze dne 4. července 2012 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a přijímání a výkonu veřejných listin v dědických věcech a o vytvoření evropského dědického osvědčení a čl. 1 odst. 4 prováděcího nařízení Komise (EU) č. 1329/2014 ze dne 9. prosince 2014, kterým se stanoví formuláře uvedené v nařízení č. 650/2012, musí být vykládány v tom smyslu, že pro žádost o vydání evropského dědického osvědčení ve smyslu čl. 65 odst. 2 nařízení č. 650/2012 je použití formuláře IV stanoveného v příloze 4 prováděcího nařízení č. 1329/2014 nepovinné.

Podpisy.